

”Samhandlings- og NAV-reforma, kva rolle kan KS spela saman med kommunane?”

Therese Sivertsen
Helsesatsingen
KS Vest

Hvilke oppgaver skal kommunene løse, og hvem skal betale? spør ordfører Torhild Bransdal i Vennesla (KrF, t.v.) og rådmann Marit Langfeldt Ege i Bærum. Et knapt år før samhandlingsreformen skal innføres, sitter de uten svar på grunnleggende spørsmål.

Frykter helsereform

■ Kommunene vet ikke hva den nye reformen skal inneholde

«Jeg er åpen for å bli overrasket»

(Anne Lise Fimreite, Rokkansenteret, 31.mars 2011)

Dette er LO Stat

LAST NED: [Brochure i PDF-format](#)

LO STAT LANDET RUNDT

NETTSTEDSKART

Søk i nettstedet

- HOVEDSIDE
- LO STAT LANDET RUNDT
- KONTAKT
- PRESSEROM
- OM LO STAT
- KURS
- UTDANNINGSSTIPENDET
- TARIFF, STATEN
- TARIFF SPEKTER
- AVTALER
- ARKIV
- VALG 2009
- KARTELLKONFERANSEN

26/01/2011

Diskuterte reform i Stavanger

Nylig arrangerte LO Stat Rogaland sammen med NTL, FO og Fagforbundet en konferanse i Stavanger som satte fokus på om NAV ville bli berørt når Samhandlingsreformen blir innført i januar 2012.

Temaet er høyst aktuelt, da det ble avdekket at både ledelse og en del av de tillitsvalgte hadde tenkt lite på om NAV fikk noe meransvar når reformen skal innføres.

Åge Hansen fra NAV Rogaland startet med å innlede først litt om NAV reformen, som knapt er ferdig. Han fortsatte med å fortelle om de 17 000 ansatte, som betaler ut kr. 10 000 per sekund, eller kr 860 millioner kroner per dag. Det kommer inn 400 000 saker i løpet av en måned, som de ansatte skal behandle på riktig måte. Det er økende forventninger til NAVs tjenester. Han stilte spørsmålet om samhandlingsreformen gjør det naturlig å arbeidsrette, også de kommunale tjenestene i NAV kontorene mer enn i dag.

Arbeidsrettet rehabilitering ønsker mer helhetlig samhandling mellom spesialisthelsetjenesten, kommunene, NAV og fastlegene.

Fagforbundets Gerd Eva Volden sa at de var positive til samhandlingsreformen, men tillitsvalgte blir ofte glemt eller holdt

Hvem er hvem - egentlig?

- "NAV"?
- "Kommunen"?
- "Staten"

Brukerne er neppe interesserte i våre indre liv...

”Alle tenker helhetlig,
men hvem tenker **sammen?**”

Tva

Regionssenter for barn og unge

Veileder

15-120

Sp
i r

- en k

Veileder

15-174

Fra bekymring til handling

En veileder om tidlig intervensjon på rusområdet

St.

Kv

Merit Ber

GSDEPARTEMENTET

Utadrettet ungdom utenfor arbeidsliv

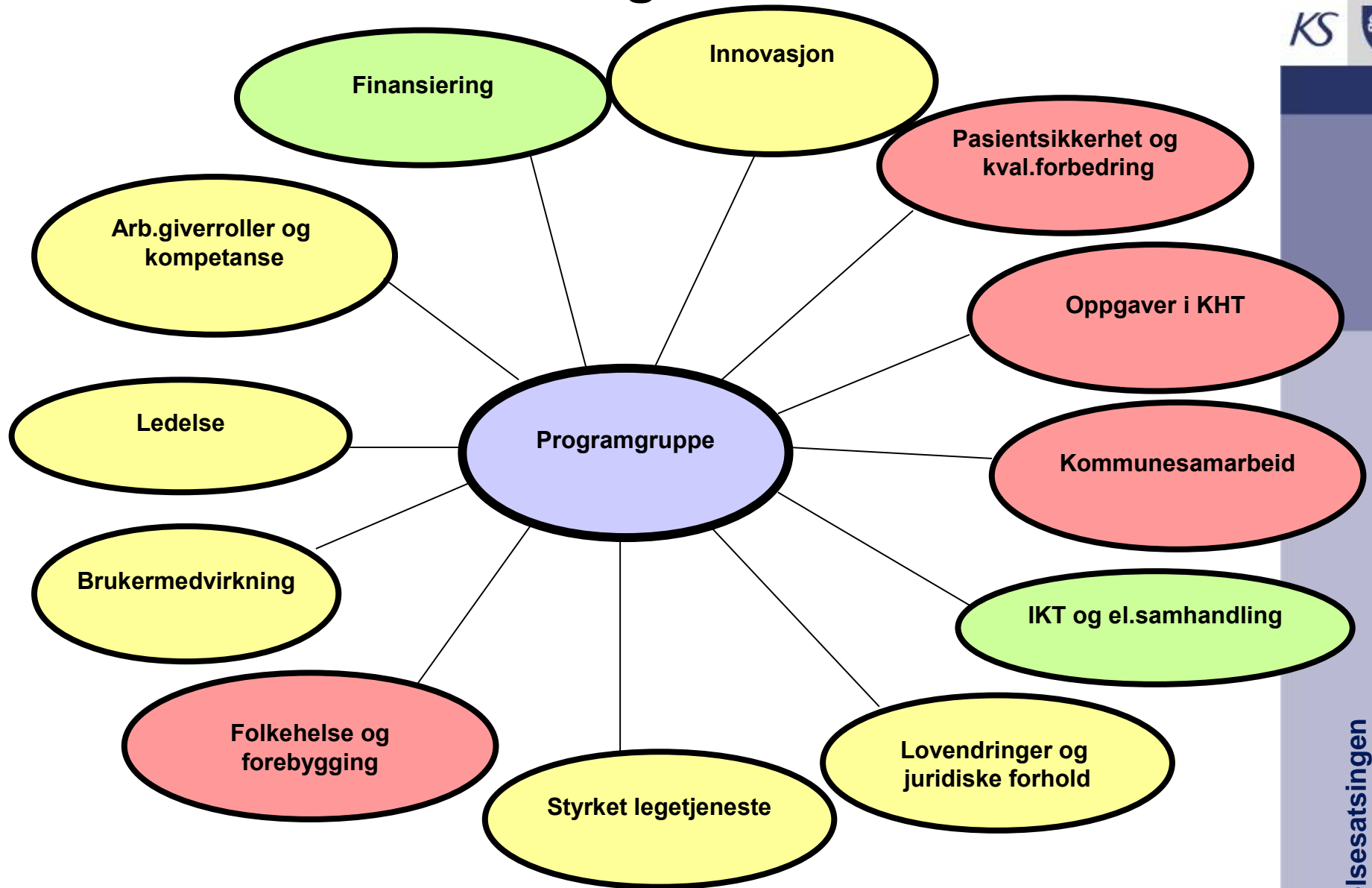
er 2008

”

siene

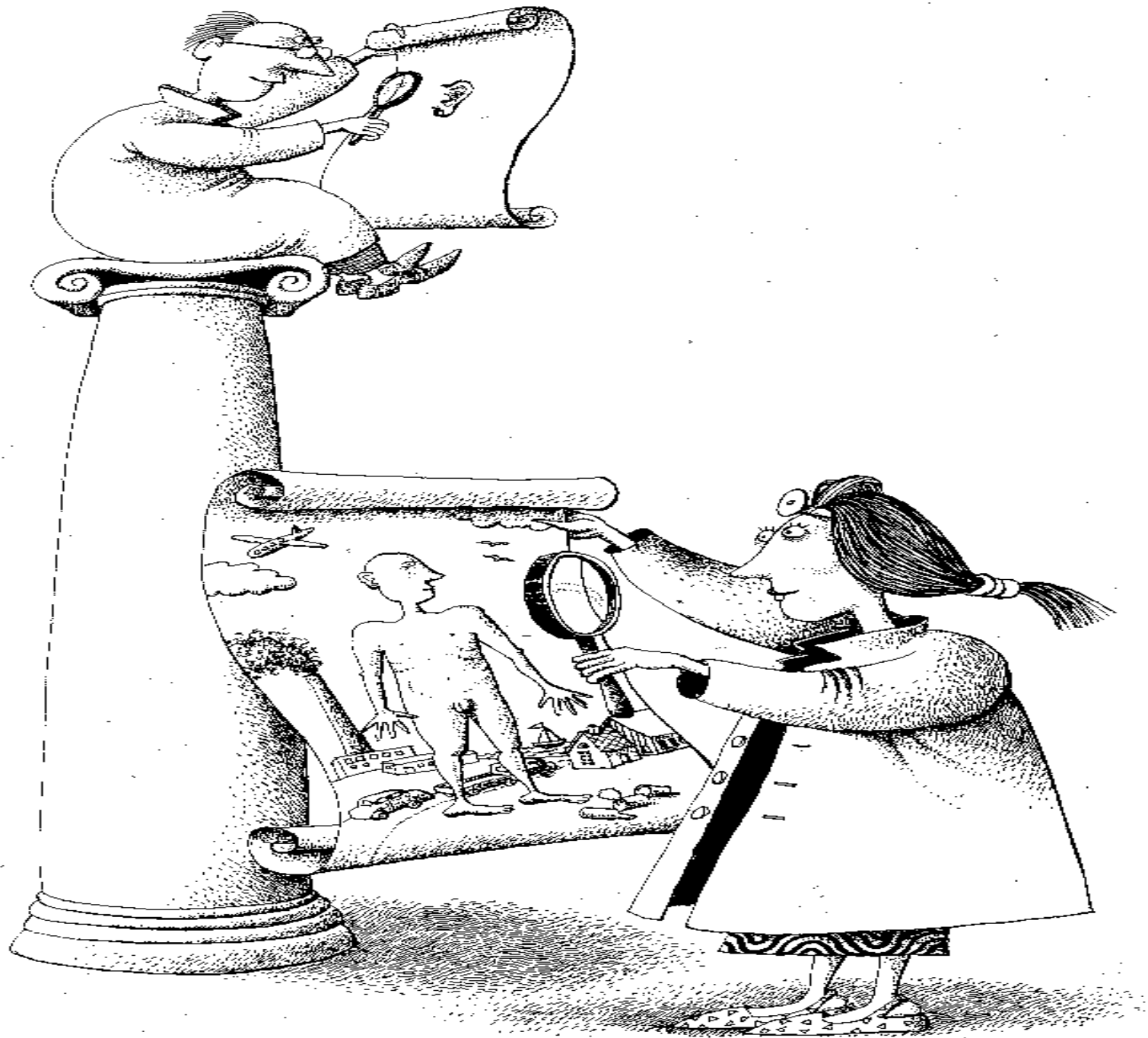
Helsedirektoratet

Utfordringsbilde

Paradisisk samhandling... eller alles kamp mot alle..?”

(Pål Iden, Fylkeslege i Rogaland, 7.oktober 2010)

Dagens Næringsliv 16.september 2009

”Den borgerlige erfaringen fra 2009 er at hvis man ikke henger sammen, så henges man hver for seg”

Kjetil Wiedswang

FOU: Samhandlingsreformen og lederutvikling

- <http://www.ks.no/tema/Innovasjon-og-forskning/fou/Samhandlingsreformen-og-lederutvikling/>
- Et flertall av respondentene ønsker at det opprettes en praktisk rettet lederutdanning på alle nivåer i helse og omsorgstjenestene.
- Bred oppslutning til opplæringspakke på alle nivåer i sektoren
- Svarene fra 22 prosent av deltakerne i undersøkelsen er at lederutvikling bør skje gjennom interkommunale tiltak. For mange kommuner utgjør interkommunalt samarbeid en viktig løsning på utfordringer knyttet til behovet for spesialkompetanse og arbeidskraft.
- Et flertall av respondentene mener fremtidens lederutvikling i kommunenes helse og omsorgstjeneste bør skje gjennom en kombinasjon av kommunale, regionale og nasjonale tiltak.
- *Flertallet (83%) av respondentene oppgir at under 4 prosent av helse- og omsorgsbudsjettet er satt av til lederutvikling.*

«Tenk helse i alt vi gjør!»

Regjeringens kontaktkonferanse med fylkesordførerne, Stavanger 29.mars 2011

Hvem er pasienten...

- nå...?
- snart...?
- i framtida...? (risikogrupper, barn av... m.fl)

«Vi visste det allerede da NN gikk i barnehagen[...]»

Tidlig intervensjon, folkehelse og forebygging

ARNE KLYVE
**SINTE UNGE
MENN**

I KUNNSKAPSSAMFUNNET

FOLIO FORLAG

«Boken setter søkelys på kunnskapssamfunnets bakside. På taperne, de sinte taperne. I et samfunn som hyller vinnere og selve konkurransen som noe naturlig, er omtanken for taperne mindre. Forfatterens hovedtanke er at dette kan forstås som uønskede resultater av en ønsket politikk. Vi ser den sosiale tyngdeloven som slår inn i kampen for de beste karakterene og de beste jobbene. Når makteliten snakker om kunnskapssamfunnet, er overlevelse tema for andre.»

Sinte unge menn som fenomen springer ut av og har åpenbare forgreininger til store og hastige endringer i økonomien, familieformene og et økende utdanningskrav. Unges og voksnes psykiske helse er under et konstant prestasjonspress og i kamp om anerkjennelse. Familiene blir mindre og travlere, og varer kortere.»

EU: "Young Angry Men"

- Flere ulike programmer
- Særlig fokus på sosialsiden
- Atferd – Forskning - Kompetanse

Særlig utfordring med skremmende
stigningstakt....

Ungdom/unge voksne under 30 år utenfor aktivitet og arbeid

...hvem?

...hvorfor?

Hva kan You Tube lære oss om samhandling og ledelse?

<http://www.youtube.com/watch?v=Ahg6qcgoy4>

Ser dere gorillaen...?

Hvor er gorillaen...?

- «Dropouts»?
- «Never dropped in»
- Barn som pårørende (av psykisk syke, rusmisbrukende eller alvorlig somatisk syke foreldre)?
- **Brukerplan:** dataverktøy utviklet for å kartlegge rusmiddelmisbrukere i kommunene: livssituasjon, fungeringsnivå, eksisterende hjelpetilbud og forventet etterspørsel etter hjelpetilbud.
- På gutterommet?
- I volds- og/eller kriminalitetsstatistikken?
- Er (eller skulle vært) i psykiatrien, rusomsorgen?
- ***Foran nesen din... og min?***

”Vi har store vanskeligheter med å innhente, bruke og dele informasjon, selv når denne er lett tilgjengelig”

(Professor Magne Jørgensen, Simula, 2009)

Forbedringsområder basert på funn etter nasjonalt tilsyn rundt samordning av tjenester til barn og unge (2008)

- Manglende systemer for vurdering av fare for svikt/brudd i tjenestene
- **Etterspørres ikke av ledere**
- Tas ikke opp i fag- eller personalmøter

Spredningsprosjektet i Rogaland

- Spredning av tilsynserfaringer blant kommuneclustre i Rogaland
- Samarbeid mellom kommuner, KS og Helsetilsynet i Rogaland
- 1. **Karmøy**, Tysvær, Haugesund, Vindafjord
- 2. **Strand**, Forsand, Hjelmeland, Finnøy, Suldal
- **Hovedmål 1:** Spredning av tilsynserfaringer til kommuner som ikke har vært gjenstand for tilsyn.
- **Hovedmål 2:** Spredning av kunnskap om områder med fare for svikt i kommunens tjenesteyting og dermed bedre sikring av disse.

Gjennomføring av spredningsprosjektet:

- **Innledningsmøte:**

Vi inviterer representanter fra samtlige kommuner i "clusteret" til et møte hvor vi gir informasjon om aktuelt tilsyn, internkontroll og styringssystem og utformer noen konkrete problemstillinger de kan ta hjem for internt kvalitetsarbeid. "Hvis det var hos oss det var tilsyn(...)"

- **Tilsynet i NN kommune gjennomføres (dato).**

(åpningsmøte, intervjuer og dokumentgjennomgang, sluttmøte)

- **Oppsummeringsmøte:**

Clusterkommunene får komme med sine tilbakemeldinger i forhold til gjennomførte interne prosesser i mellomperioden. Dele erfaringer og gi hverandre nyttige innspill i forhold til hva som er gjort eller hva en har tenkt å gjøre. NN kommune får presentere tilsynet og funnene; erfaringen etter tilsynet og hvilke tiltak de har gjort /planlegger å gjøre.

- **Evaluering**

"A second pair of eyes" kan kanskje gjøre at vi faktisk ser gorillaen...?

Å lære av hverandre, jobbe sammen, reflektere, dele

Spredningsprosjektet i Rogaland – spredning av tilsynserfaringer* 2012:
Samhandling tilsynstema

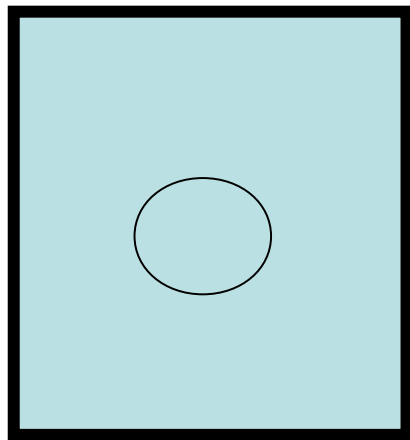
Refleksjon rundt egen praksis

- *Samarbeid om etisk kompetanseheving (KS)*
- Modige møter, kloke avgjørelser og bedre tjenester
- Utviklingsverksted "Etikk og samhandling"
- Kobles på tilsynsprosjektet – tvang og makt
høsten 2011 (pas.rettighetsloven, § 4A)

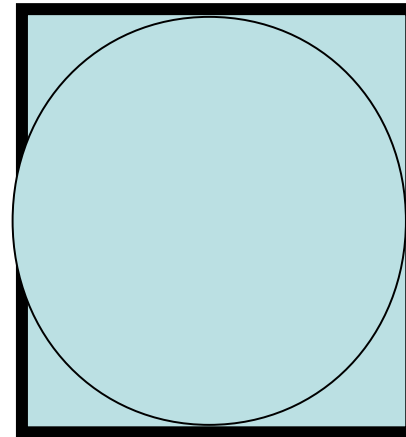

<http://www.ks.no/Portaler/Samarbeid-for-etisk-kompetanseheving/>

Kreativitet i oppgaveløsningen...?

Mulighetsrom

Rom for å eksperimentere, mot til å feile...?

Innovasjon

- vi må også tenke nytt!

- Svein Lyngroth, Agenda Kaupang: «Utløse medarbeidernes kunnskap, kreativitet og engasjement»
- Kreativ oppgaveløsning – hvem kan vi dra veksler på?
- ”Camp NAV(y)”? Gründercampkonsept for idégenerering?
- Entreprenørskap og velferdsteknologi inn i helsefagene – effekter på rekrutteringen?
- Entreprenørskapsmetode ifht LAR-brukere, pasienter innenfor psykisk helsetjeneste eller andre? Hva med unge som er i risikozonen for å falle utenfor skole/aktivitet? Hva med de som ikke engang ”faller inn” i skole/aktivitet

Viktig for KS fremover

- Mer forskning og kunnskapsutvikling i kommunesektoren
- Kompetanseutvikling/kompetansestyring og –planlegging - hva er kompetanseutfordringene?
- De juridiske problemstillingene
- Utdanning
- Avtalene; også inneholde kompetanseutvikling
- Implementering; ivareta helhetsperspektivet
- Finansiering

Tema i KS

- Samhandlingsreformen- helse- og omsorgstjenestene/ sykehjem. Samhandlingsreformen/ psykisk helse og rus. Boligmeldingen.
- Oppgaver og pasientforløp.
- Kompetanse; kompetansekartlegging/ -kompetansestyring. Tilbud gjennom FFFR/ ARBU.
- Etikk og Samhandlingsreformen.
- Ledelsesutfordringer i tilknytning til Samhandlingsreformen. **Hva kan vi lære av NAV?** Hva skal vi tilby?
- Samhandlingsreformen og organisering.
- Samhandlingsreformen og lokalt folkestyre
- IKT/ elektronisk samhandling/ systemer
- Folkehelse/ forebygging
- Fastlegeordningen

Refleksjonsspørsmål 1

Godt lederskap på tvers og god samhandling – *hvordan ser det ut?*

- God forankring
  - basert på enighet (eller konsensus?) om mål – bedre tjenester på tvers til innbyggerne – felles verdiplattform
- Ikke tillate at noen sitter inne med sitt – bidra fra alle nivåer
- Legge til rette for møteplasser for dialog og drøfting - ville hverandre vel – tillit helt grunnleggende
- Framsnakking!
- Mistanker ifht «de andres» motiver og samhandling må bort – f.eks overfor helseforetaket
- Være positive og alltid se mulighetene
- Snakke samme språk – hva legger vi i begrepene?
- Lederne vet, har og deler informasjon i egen organisasjon
- Trygghet for at alle vil hverandre vel
- Ingen eier sannheten, men vi har respekt for hverandre og det er lov å være uenig.

Refleksjonsspørsmål 2

Når lederskapet på tvers og samhandling fungerer

- hva har dere gjort for å komme dit?

V har fordelt oppgaver mellom oss

Vi har satt oss i førerretet, vi er kreative og entusiastiske og har bygget en kultur for samhandling. Vi har vist at man gjennom ulike prosjekter kan få ting til.

Man har vært lydhør for andres meninger og oppfatninger, kompromisser på enkelte områder.

Alternative måter å gjøre ting på dras fram. Tenke kreativt og framover.

Ingen krever å ha fasiten.

Hva som har fungert og ikke er satt på dagsorden.

Fokus på og forsterke det som har fungert.

Vi har bygd nettverk og allianser, både med andre kommuner og med andre instanser også statlige ledd

Vi har tatt noen steg opp fra daglig praksis og fått overblikk, ser helhet

Har en opplevelse av å være likeverdig i samhandlingen – ikke lenger noen ubalanse i praktiseringen

Vi har gått ned i egenorganisasjon og fått med oss alle de som jobber i tjenestene. De er tatt med og er kjent med samhandlingsreformen.

All den gode samhandlingen synliggjøres, vises fram og deles. God bevisstgjøring er etablert.

Refleksjonsspørsmål 3

Disse to dagene så langt

– hvilke 3 konkrete punkter tar du med deg ut av samlingen som du ikke hadde med deg inn?

- Vi har en jobb å gjøre for å utvikle samhandlingskompetanse hos ledere.
- Få til etter- og videreutdanning der ledere i kommunene og kommunene på tvers går på felles EVU.
- Bevisstgjøring.
- Felles regi av lederopplæring? KS på banen?
- Styrket i troen på at vi snarest mulig må komme i gang med jobbing effektivt og vertikalt.
- Handlingsrommet –vi kan prioritere bort noe, for at samhandlingsreformen prioriteres høyere nå. Bruker av og til handlingsrommet som unnskyldning – snervrer inn og lar det være enunnskyldning for ikke å ha tilstrekkelig fokus på reformen.

Gruppearbeid til oppsummering

- Godt lederskap på tvers og god samhandling – *hvordan ser det ut?*
- Når lederskapet på tvers og samhandling fungerer - *hva har dere gjort for å komme dit?*
- Disse to dagene så langt
– *hvilke 3 konkrete punkter tar du med deg ut av samlingen som du ikke hadde med deg inn?*